

SISÄLLYS

Puheenjohtajan katsaus	2
Ordförandens översikt	4
1. Ylioppilastutkintolautakunnan tehtävät ja organisaatio	6
1.1 Toiminnan tarkoitus	6
1.2 Keskeiset tavoitteet vuonna 2004	6
1.3 Ylioppilastutkintolautakunta	6
1.4 Kanslia	8
1.5 Tilat	8
1.6 Kokoukset vuonna 2004	9
1.7 Lautakunnan päätökset ja lausunnot vuonna 2004	9
1.8 Kehittämishankkeet	10
1.9 Yhteistyötahot	12
2. Vuoden 2004 ylioppilastutkinnot	12
2.1 Kevään tutkinto	12
2.2 Syksyn tutkinto	13
2.3 Kevään ja syksyn tutkinnot yhteensä	13
3. Rakennekokeilu	13
4. Koulutustoiminta	14
5. Kansainvälinen toiminta	14
6. Ylioppilastutkintolautakunnan tiedotus	15
7. Ylioppilastutkintolautakunnan talous	15
7.1 Nettobudjetoitavat tulot	15
7.2 Tulot	15
7.3 Menot	16

Puheenjohtajan katsaus

Ylioppilastutkinto oli autonomian ajalla keskeinen kansallisen identiteetin nostaja ja koulutuksellisen tasa-arvon edistäjä. Ylioppilastutkinto on edelleen koulutusjärjestelmämme keskeinen elementti, itse asiassa ainoa lukiokoulutuksen arviointiväline. Samalla se on historiallisista syistä paljon enemmän kuin pelkkä korkeakoulukelpoisuuden antava lukion päättötutkinto, se on kansallinen instituutio.

Tämän kansallisomaisuuden vaalijaksi on asetettu ylioppilastutkintolautakunta, jonka opetusministeriö nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan yliopistojen ja korkeakoulujen sekä Opetushallituksen esitysten perusteella. Merkille pantavaa on, että lautakunnan jäsenet tekevät tärkeää työtään sivutoimisesti. Tämä edellyttää sekä jäseniltä että myös heidän työnantajiltaan tiettyä epäitsekkyyttä ja uhrautumista, jotta tutkinnon moitteettoman toimivuuden vaatima huomattava työmäärä pystytään tekemään päätoimen hoitamisen ohella.

Vuoden 2004 alussa aloitti kolmivuotiskautensa uusi ylioppilastutkintolautakunta laajempaan kuin koskaan aiemmin. Lautakunnan nimityksessä on aina löydettävä tasapaino toiminnan jatkuvuuden ja hallitun uusiutumisen välillä. Tällä kertaa lautakunta uusiutui tavallista enemmän, sillä jäsenistä peräti kolmannes on uusia. Odotan heiltä hyviä ajatuksia kokeiden ja tutkinnon kehittämiseksi.

Kertomusvuoden lopussa päättyy Suomen kenties pisin koulutuskokeilu, ylioppilastutkinnon rakennekokeilu. Alun perin tämän tutkinnon pakollisten kokeiden suurempaa valinnaisuutta setvivän kokeilun piti kestää vain vuodet 1995-1998. Vaikka kokeilun tuloksia pidettiin yleisesti positiivisina, sitä ei esityksistä huolimatta vakinaistettu, vaan ainoastaan pidennettiin kokeiluaikaa, ensin vuoteen 2003 ja sitten vuoteen 2007. Lopulta opetusministeri Haatainen teki maaliskuussa 2004 hallitukselle esityksen rakennekokeilun vakinaistamisesta. Hallitus päätti äänestyksen jälkeen esittää eduskunnalle ylioppilastutkinnon uudistamista rakennekokeilun mukaiseksi. Eduskunta päätti 8. kesäkuuta uudistaa tutkinnon rakenteen kevästä 2005 alkaen.

Rakenteen uudistus parantaa tutkinnon toimivuutta valinnaisuuteen perustuvan lukion päättötutkintona. Se sallii kokelaan aiempaa enemmän säädellä tutkintonsa koostumusta lahjakkuutensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Tämä jäntevöittää opiskelua ja kehittää myönteistä asennetta sitä kohtaan. Se myös kehittää opiskelijan harkittua oman työnsä suunnittelua. Samalla uusi rakenne säilyttää riittävän yhtenäisen ja monipuolisen perustan ylioppilastutkinnolle.

Muodollisesti uudistus ei ole suuri. Se muuttaa ainoastaan pakollisten kokeiden valintaa, ei muuta. Vielä vuoden 2004 tutkinnossa oli kokelaan suoritettava äidinkielen koe, toisen kotimaisen kielen koe ja vieraan kielen koe sekä neljäntenä pakollisena kokeena joko matematiikan koe tai reaalikoe. Vuonna 2005 kokelaan on edelleen suoritettava neljä pakollista koetta, joista yhden on oltava äidinkielen koe. Muut kolme pakollista koetta kokelas saa vapaasti valita toisen kotimaisen kielen kokeen, vieraan kielen kokeen, matematiikan kokeen ja reaalikokeen joukosta.

Äidinkielen ymmärrettävää priorisointia lukuun ottamatta tutkinnon kokeet tulevat nyt keskenään samaan asemaan. Asettamalla matematiikan koe ja reaalikoe yhdenveroisiksi kielten kokeiden kanssa tunnustetaan, että matematiikan ja reaaliaineiden osaaminen on yhtä tärkeää kuin kielten osaaminen. Kokeiden tasavertaisuus vähentää tutkinnon kielipainotteisuutta ja antaa ylioppilaskokelaille mahdollisuuden osoittaa myös muuta kuin kielellistä osaamista.

Uudistettu ylioppilastutkinto on mahdollista suorittaa niin, että siihen ei sisälly toisen kotimaisen kielen koetta. Tämä seikka hidasti merkittävästi uudistuksen toteutumista, koska muutamat pelkäsivät sen johtavan ruotsin kielen aseman merkittävään heikkenemiseen. En kuitenkaan usko tällaista tapahtuvan. Uudistus ei kajoa ruotsin kielen lukio-opetukseen. Sen pakollisten ja valinnaisten kurssien määrät säilyvät ennallaan.

Uudistuksen kymmenen vuotta kestäneen kokeilun perusteella voidaan olettaa, että jatkossakin lähes 90 prosenttia ylioppilaskokelaista tulee suorittamaan ruotsin kielen kokeen. Toisin sanoen, ruotsin kieli tulee edelleen olemaan tutkinnossa suosituimpi kuin esimerkiksi matematiikka.

Tutkinnon rakenteen uudistuksen yhteydessä eduskunta määritteli sekä ylioppilastutkinnon että sen toimeenpanevan ylioppilastutkintolautakunnan entistä yksityiskohtaisemmin lukiolaissa. Aiemmin säännökset olivat asetustasoisia. Muutos lisää tutkinnon pysyvyyttä ja vastaa tutkinnon vakiintunutta asemaa koulutusjärjestelmässämme.

Kertomusvuonna jatkettiin valmistautumista reaaliaineiden kokeiden tuloon keväällä 2006. Lautakunta sai valmiiksi näiden kokeiden määräykset ja ohjeet ja lähetti ne lukioille. Samoin lautakunta laati lukioille kustakin reaaliaineen kokeesta mallikokeen arvosteluohjeineen. Lisäksi lautakunta järjesti yhdessä Suomen Rehtorit ry:n kanssa eri puolilla Suomea viisi koulutustilaisuutta, joissa käsiteltiin tulevien reaaliaineiden kokeiden ja tutkinnon rakenteen uudistuksen ohella vuonna 2007 toteutettavaa äidinkielen kokeen uudistusta. Keskustelujen runsaus osoitti rehtorien ja aineopettajien pitävän koulutusta tärkeänä.

Reaaliaineiden kokeet pakottivat lautakunnan muuttamaan tietojärjestelmäänsä. Samalla katsottiin aiheelliseksi uudistaa koko järjestelmä. Vuonna 2003 käynnistettyä uudistusprojektia on viety aikataulun mukaisesti eteenpäin opetusministeriön rahoituksella. Järjestelmän on määrä valmistua vuoden 2005 lopulla. Se tulee mm. mahdollistamaan sähköisen tiedonsiirron lautakunnan ja lukioiden välillä.

Vuonna 2003 alkanut ylioppilaskokelaiden määrän väheneminen jatkui edelleen vuonna 2004 vieden jo alle vuoden 2000 tason. Samalla tämä harvempi kokelasmäärä ilmoittautui yhä harvempiin kokeisiin. Vähenemistä ei enää voi pitää satunnaisena ilmiönä. Se vaikeuttaa lautakunnan kiinteiden menojen rahoitusta ja pakottaa jatkuessaan lautakunnan nostamaan kokelas- ja koekohtaisia maksuja, lautakunnan ainoita tulonlähteitä.

Lautakunnan kanslian palkkausjärjestelmän uudistustyö jatkui tiiviinä koko kertomusvuoden. Asiaa valmistellut työryhmä sai ehdotuksensa valmiiksi vuoden lopulla. Ratkaisevat neuvottelut työmarkkinajärjestöjen kanssa jäivät vuoden 2005 puolelle.

Tämän kaiken muutoksen keskellä lautakunta suoritti entiseen tapaan perustehtävänsä järjestämällä kevään ja syksyn tutkintokerrat moitteettomasti. Jälleen kerran on syytä kiittää lautakunnan jäseniä heidän epäitsekästä uurastuksestaan Suomen ja sen nuorison hyväksi. Yhtä suuri kiitos on annettava lautakunnan kanslialle, joka tänäkin vuonna on hoitanut tutkinnon toimeenpanon siltä odotetulla erinomaisella huolellisuudella ja tarkkuudella.

Puheenjohtajakauteni kaksi suurta ylioppilastutkinnon uudistusta on nyt saanut lopullisen muotonsa. Niiden toteuduttua on tutkinto jälleen ajantasainen lukion päättötutkinto. Syytä laakereilla lepäämiseen ei kuitenkaan ole. Seuraavaksi nousee esille vaikea kysymys suullisen kielitaidon mittaamisesta. Sen jälkeen tulee ehkä tietokoneiden käyttö tutkinnossa ja niin edelleen. Tutkinnon on runoilija Lassi Nummen sanoin oltava aina perillä ja valmiina lähtöön.

Aatos Lahtinen

Ordförandens årsöversikt

Under den ryska tiden hade studentexamen en viktig uppgift i att stärka den nationella identiteten och främja jämlikheten inom utbildningen. Studentexamen är alltjämt ett centralt element i vårt utbildningssystem, i själva verket det enda redskap vi har för utvärdering av utbildningen på gymnasiet. Av historiska skäl är den samtidigt någonting mer än bara en slutexamen som ger allmän behörighet för högre studier. Studentexamen är en nationell institution.

Studentexamensnämnden är satt att värna denna nationalegendom. Nämnden utses av undervisningsministeriet för en period om tre år i sänder, på framställning av universiteten, och högskolorna och utbildningsstyrelsen. Det är värt att notera att medlemmarna i nämnden utför sitt arbete som bisyssla. Detta kräver av både medlemmar och arbetsgivare en viss osjälviskhet och uppoffring, för den arbetsinsats som behövs för att examen ska fungera klanderfritt ska kunna göras vid sidan av huvudarbetet.

I början av år 2004 inledde den nya studentexamensnämnden sin treårsperiod i en bredare sammansättning än någonsin tidigare. När nämnden utses gäller det alltid att skapa balans mellan kontinuitet och förnyelse. Denna gång blev omställningen mer genomgripande än vanligt, för av medlemmarna är inte mindre än en tredjedel nya. Jag förväntar mig att de ska komma fram med goda tankar till förbättring av proven och examen.

Vid slutet av det gångna året upphörde det måhända längsta utbildningsexperiment som genomförts i Finland, strukturexperimentet. Ursprungligen var det tänkt att experimentet, som syftade till en ökad valfrihet bland de obligatoriska ämnena i examen, skulle pågå bara åren 1995–1998. Fastän resultaten allmänt ansågs positiva, blev experimentet trots framställningar inte permanent, utan experimenttiden förlängdes, först till år 2003 och sedan till år 2007. I mars 2004 gjorde undervisningsminister Haatainen slutligen till regeringen en framställning om att permanenta strukturexperimentet. Regeringen beslutade efter omröstning att till riksdagen avge en proposition om en reform av studentexamen i enlighet med experimentet. Riksdagen fattade den 8 juni 2004 beslut om en reform av examen från våren 2005.

Strukturreformen stärker examens funktion som slutexamen från ett gymnasium som bygger på valfrihet. Den tillåter examinanderna att i högre grad än tidigare reglera sammansättningen av sin examen utifrån begåvning och intressen, något som bidrar till att utveckla en positiv attityd gentemot studierna på gymnasiet och hjälper de studerande att planera sitt eget arbete. Samtidigt bevarar den nya strukturen en grundval för studentexamen, som på en gång är tillräckligt enhetlig och tillräckligt varierad.

Formellt sett är det inte fråga om någon stor reform. Den ändrar bara på valet av de obligatoriska proven, inte någonting annat. År 2004 måste examinanderna ännu skriva modersmålsprovet, provet i det andra inhemska språket och provet i ett främmande språk och som fjärde obligatoriska prov antingen provet i matematik eller realprovet. År 2005 är examinanderna alltjämt tvungna att skriva fyra obligatoriska prov, av vilka ett skall vara provet i modersmålet. De tre andra obligatoriska proven får examinanderna välja fritt bland proven i det andra inhemska språket, i ett främmande språk, i matematik och i realämnena.

Bortsett från modersmålet, som förstäligt nog har en prioriterad ställning, blir proven i examen nu inbördes likvärdiga med varandra. Genom att göra matematikprovet och realprovet likvärdiga med språkproven erkänns det faktum att det är lika viktigt med kunskaper i matematik och realämnen som med kunskaper i språk. Likvärdigheten mellan proven innebär att språkdominansen i examen minskar och att examinanderna får en chans att visa också andra kunskaper än kunskaper i språk.

Efter reformen är det möjligt att ta studentexamen utan provet i det andra inhemska språket. Det var denna omständighet som bidrog till det långsamma genomförandet av reformen, för det fanns sådana som var rädda för att detta skulle leda till en påtagligt försvagad ställning för svenska språket. Jag tror ändå inte att så kommer att ske. Reformen berör inte undervisningen i svenska på gymnasiet, där de obligatoriska och

valfria kurserna kommer att bestå i samma utsträckning som förut. Det tio år långa experiment som föregick reformen ger anledning att anta att nästan 90 procent av examinanderna även i fortsättningen skriver provet i svenska. Eller annorlunda uttryckt, svenska språket kommer alltså att vara mer populärt i examen än vad till exempel matematiken är.

I samband med reformen av examensstrukturen införde riksdagen i gymnasielagen en mer detaljerad definition av både studentexamen och studentexamensnämnden än vad tidigare varit fallet. Tidigare hade bestämmelserna getts i förordningar. Ändringen är en garanti för studentexamens fortbestånd och motsvarar den etablerade ställning examen har i vårt utbildningssystem.

Under året fortsatte beredningen av de nya proven i realämnena, som introduceras våren 2006. Nämnden kunde slutföra arbetet på föreskrifterna och anvisningarna för dessa prov och skickade ut dem till gymnasier. Likaså lät nämnden för varje realämne utarbeta ett modellprov jämte anvisningar för bedömningen. I samarbete med Finlands Rektorer r.f. anordnade nämnden dessutom på olika håll i Finland fem utbildningsdagar, där man behandlade de kommande proven i realämnena och strukturreformen samt den reform av modersmålsprovet som skall genomföras 2007. De livliga diskussioner som fördes under dagarna visade att rektorerna och ämneslärarna fann utbildningen angelägen.

Proven i realämnena har tvingat fram en ändring av nämndens datasystem. Samtidigt har man funnit det motiverat att förnya systemet som helhet. Projektet som startade 2003 har hållit tidsschemat och kunnat föras vidare tack vare finansiering från undervisningsministeriet. Det nya systemet kommer att stå klart vid slutet av år 2005. Det kommer bl.a. att möjliggöra elektronisk dataöverföring mellan nämnden och gymnasier.

Den minskning i antalet examinander som kunde förmärkas 2003 fortsatte 2004 och stannade då under den nivå som rådde år 2000. Samtidigt anmälde sig denna glesnande skara examinander till allt färre prov. Minskningen kan inte längre ses som en tillfällig företeelse. Den försvårar finansieringen av de fasta utgifterna och tvingar, om den fortsätter, nämnden att höja de examinand- och provspecifika utgifterna, som är de enda inkomstkällor nämnden har.

Arbetet på det nya lönesystemet för kanslipersonalen fortgick intensivt under hela året. Den arbetsgrupp som berett ärendet fick sitt förslag klart vid årets slut. Förhandlingarna med arbetsmarknadsorganisationerna sköts över till år 2005.

Mitt inne i alla dessa förändringar utförde nämnden på tidigare vis sin grundläggande uppgift att klanderfritt anordna vårens och höstens examina. Än en gång har jag anledning att tacka medlemmarna i nämnden för deras osjälviska insatser, Finland och dess ungdom till fromma. Ett lika stort tack riktar jag till nämndens kansli, som även detta år genomförde examen med all den omsorg och noggrannhet vi vant oss att förvänta av personalen.

Två stora examensreformer under min tid som ordförande har nu förts till ett lyckligt slut. I och med reformerna är studentexamen återigen en tidsenlig slutexamen från gymnasiet. Någon anledning att vila på lagrarna finns det emellertid inte. Närmast aktualiseras den svåra frågan om mätning av den muntliga färdigheten i språk. Därefter följer kanske frågan om användning av datamaskiner i examen, och så vidare. Examen måste, med poeten Lassi Nummis ord, ständigt vara framme och ständigt redo till uppbrott.

Aatos Lahtinen

1. Ylioppilastutkintolautakunnan tehtävät ja organisaatio

1.1 Toiminnan tarkoitus

Lukiolain muuttamisesta annetun lain (766/2004) 18. §:n mukaan lukiokoulutuksen päätteeksi pannaan toimeen ylioppilastutkinto, jonka avulla selvitetään, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyys. Tutkinnon toimeenpanosta säädetään ylioppilastutkintoasetuksella (1000/1994), jota on muutettu asetuksilla 210/1995, 126/1996, 518/1997, 1192/1998, 144/2001, 733/2002, 250/2003 ja 795/2004. Tutkinnon suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin.

1.2 Keskeiset tavoitteet vuonna 2004

Opetusministeriön ja ylioppilastutkintolautakunnan vuoden 2004 tulossopimuksessa lautakunnan keskeiset tavoitteet olivat ylioppilastutkinnon toimeenpano sekä siihen liittyvät kehittämistoimet. Tutkinnon eri kokeiden sisältöä kehitettiin lukion uudistuviin opetussuunnitelmiin perustuen. Lautakunta on asettanut erityisen työryhmän pohtimaan kielikokeiden kehittämistarpeita. Kertomusvuonna asetettiin myös työryhmä seuraamaan ja kehittämään matematiikan koetta. Sekä reaalikokeen että äidinkielen kokeen lähivuosina tapahtuvan uudistuksen toimeenpanoa valmisteltiin. Ylioppilastutkinnon tietojärjestelmän kehittämistä jatkettiin tutkinnon teknisen toimeenpanon varmistamiseksi myös tulevaisuudessa. Ylioppilastutkinnon rakennekokeilu jatkui valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

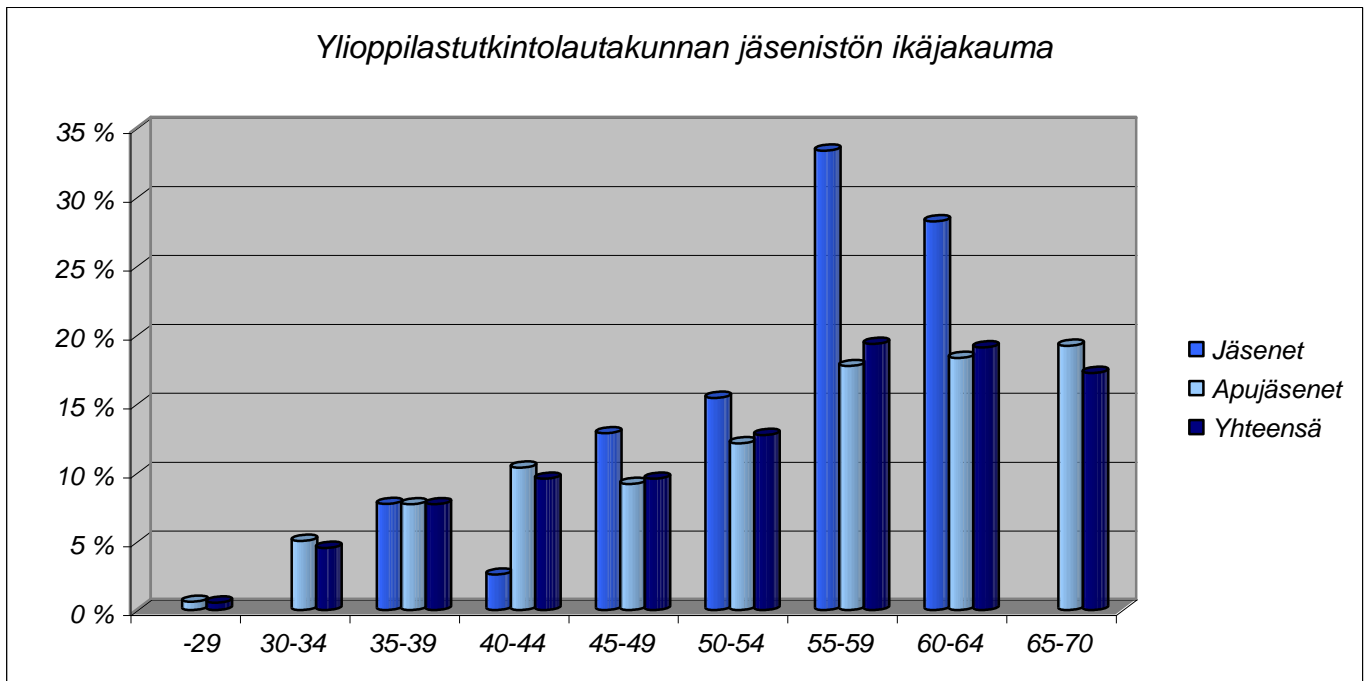
1.3 Ylioppilastutkintolautakunta

Ylioppilastutkinnon johtamisesta ja järjestämisestä sekä muista tutkinnon toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa ylioppilastutkintolautakunta, johon opetusministeriö on nimittänyt vuosiksi 2004–2006 puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän muita jäseniä yliopistojen ja korkeakoulujen sekä Opetushallituksen esityksestä. Lautakunnan nimittäminen kirjattiin vuonna 2004 annettuun lukiolakiin.

Vuonna 2004 lautakunnassa oli 39 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajaksi opetusministeriö on nimennyt vuosiksi 2004–2006 professori Aatos Lahtisen sekä jäseniksi seuraavat henkilöt: professori Timo Airaksinen, yliopistonlehtori Monica von Bonsdorff, ylitarkastaja Pekka Elo, opetusneuvos Erik Geber, opetusneuvos Lea Houtsonen, yliopistonlehtori Taina Hämäläinen, yliopistonlehtori Ritva Jauhiainen, kielikoulutuskeskuksen johtaja Taina Juurakko-Paavola, professori Jyrki Kalliokoski, professori Lasse Kannas, professori Juha Kinnunen, professori Leena Kirstinä, lehtori Nina Korimo-Girod, tutkija Kaija Kärkkäinen, professori Jari Lavonen, yliopistonlehtori Arto Lehmuskallio, professori Pentti Leino, professori Sari Lindblom-Yläne, professori Juhani Lokki, professori Olli Martio, dosentti Heikki Mikkeli, opetusneuvos Marja Montonen, professori Katariina Mustakallio, yliopistonlehtori Eevi Nivanka, yliopistonlehtori Ingegerd Nyström, dosentti Jorma Paranko, dosentti Kirsti Peitsara, tutkija Pasi Pirttisaari, opetusneuvos Kalevi Pohjala, professori Heikki Saarinen, professori Risto Saarinen, yliopistonlehtori Kerstin Salminen, professori Pekka Sammallahti, yliopistonlehtori Päivi Sihvonen, opetusneuvos Pirjo Sinko, yliopettaja Kyösti Tarvainen, lehtori Jukka Valjakka ja yliopistonlehtori Leena Vaurio.

Lautakunta valitsi varapuheenjohtajiksi vuosiksi 2004–2006 opetusneuvos Kalevi Pohjalan ja dosentti Kirsti Peitsaran.

Lautakunnalla on oikeus ottaa koesuoritusten arvostelua ja koetehtävien laadintaa varten apujäseniä. Vuonna 2004 arvostelutyöhön osallistuvia apujäseniä oli 297.

KUVIO 1: Ylioppilastutkintolautakunnan muodostavat 39 opetusministeriön nimittämää lautakunnan jäsentä. Lautakunnalla on myös noin 350 apujäsentä, joista 297 osallistui koesuoritusten arvostelutyöhön vuonna 2004. Kuvio on laadittu koko jäsenistön tietojen pohjalta. Vuoden 2004 lopussa lautakunnan nuorin jäsen oli 35-vuotias, vanhin 63-vuotias. Lautakunnan jäsenten keski-ikä oli 54,3 vuotta. Apujäsenten ikä vaihteli 29 vuodesta 70 vuoteen, keski-ikä oli 53,8 vuotta.

Tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi. Vuoden 2004 tutkintoja varten lautakunta laati kokeita seuraavasti:

	määrä kpl
äidinkielen koe	12
suomi tai ruotsi toisena kielenä -koe	4
reaalikoe	2
matematiikan koe	4
toisen kotimaisen kielen koe	8
vieraiden kielten kokeet	29
kielten erivapauskokeet	3
	yhteensä 62

Lautakunta arvosteli koesuorituksia seuraavasti:

	määrä kpl
äidinkielen koesuorituksia	61 394
suomi tai ruotsi toisena kielenä -kokeen suorituksia	583
reaalikokeen vastauksia	301 837
matematiikan koesuorituksia	34 368
toisen kotimaisen kielen koesuorituksia	44 957
vieraiden kielten koesuorituksia	76 120
	yhteensä 519 259

1.4 Kanslia

Tutkinnon toimeenpanon organisointia ja teknistä toteutusta sekä hallintoa ja yhteydenpitoa lukioihin hoitaa lautakunnan kanslia. Vuonna 2004 kansliassa työskentelivät seuraavat virkamiehet: pääsihteeri, 6 tutkintosihteeriä, tietohallintoasiantuntija, aktuaari, 2 rekisterinhoitajaa, 5 toimistosihteeriä, kirjanpitäjä, logistikko, arkistonhoitaja, 2 atk-kirjoittajaa sekä vahtimestari. Lisäksi kansliassa työskenteli tuntipalkkaisia työntekijöitä kiireisimpinä aikoina keväällä 11 ja syksyllä 5. Kanslian esimiehenä toimi pääsihteeri Anneli Roman. Sihteerin virkanimike muutettiin lautakunnan esityksestä tutkintosihteeriksi 1.9.2004 alkaen (valtioneuvoston asetus 795/2004).

Vakinaisesta henkilöstöstä oli naisia 17 (77 %) ja miehiä 5 (23 %). Henkilöstön keski-ikä oli kertomusvuoden lopussa 47,2 vuotta. Henkilöstökoulutuspäiviä kertyi 77 eli keskimäärin 3,5 koulutuspäivää virkamiestä kohden. Koulutukseen osallistumisen tavoitteena oli ylläpitää ja kehittää ammattitaitoa sekä edistää työkykyä.

Työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Käsiteltäviä asioita olivat työyhteisön kehittämispäivien suunnittelun lisäksi esimerkiksi ikääntyneiden työntekijöiden jaksamisen edistäminen, työyhteisön henkisen hyvinvoinnin seuraaminen, pienryhmätyöskentelyyn kannustaminen sekä valmiussuunnittelu poikkeustilanteiden varalta. Työsuojelutoimikunta aloitti työn haittojen ja vaarojen selvittämisen sekä lautakunnan pelastussuunnitelman laatimisen. Työsuojeluvaltuutettu ja luottamusmiehet kävivät vuotuiset palautekeskustelut lautakunnan puheenjohtajan ja kanslian esimiehen kanssa.

Kanslian henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa tutkittiin kesäkuussa työterveyshuollon järjestämien ryhmähaastattelujen ja uupumisriskikartoituksen avulla. Lokakuussa pidetyssä tilaisuudessa työstettiin tutkimuksessa esille nousseita kehittämisteemoja. Hankkeeseen liittyy seuranta noin vuoden kuluttua, jolloin arvioidaan työyhteisössä tapahtunutta kehitystä.

Työkykyä ylläpitävään toimintaan sisältyi myös toinen työyhteisön kehittämistilaisuus, joka pidettiin toukokuussa Gardenia-puutarhassa Viikissä. Aiheina olivat työyhteisön arvot sekä stressinhallinta, joita käsiteltiin psykologi Seppo Heinon johdolla. Kehittämispäivän lopuksi tehtiin opastettu kierros trooppiseen ja japanilaiseen puutarhaan.

Työterveyshuolto toteutettiin työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti, jonka sisällöstä lautakunta neuvottelee ja sopii vuosittain työterveyshuollosta vastaavan Medivire Työterveyspalvelut Oy:n kanssa. Toimintasuunnitelma kattaa ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan sekä sairaanhoidon.

Lautakunta kustansi henkilöstölle keväällä ja syksyllä viisi käsittelykertaa sisältäneen hieronnan. Henkilöstön liikuntaharrastuksia tuettiin edelleen tarjoamalla liikuntaseteleitä.

Henkilöstön vuotuinen virkistyspäivä järjestettiin kesäkuussa Solvallaan urheiluopistolla. Aamupäivällä oli mahdollisuus joko osallistua ohjatulle melontaretkelle tai tehdä omatoiminen patikkaretki. Lounaan jälkeen ohjelmaan sisältyi luento terveysliikunnasta sekä ohjattua sauvakävelyä. Muuhun vuoden 2004 virkistystoimintaan sisältyi muun muassa yhteinen joulujuhla.

1.5 Tilat

Lautakunnan kanslia sijaitsee Senaatti-kiinteistöiltä vuokratuissa tiloissa osoitteessa Suvilahdenkatu 10 B, 00580 Helsinki. Huoneiston pinta-ala on 1 600 m². Lisäksi on erillistä arkisto- ja varastotilaa 107 m².

1.6 Kokoukset vuonna 2004

Lautakunta piti 8 yleiskokousta. **A-valiokunta**, jonka muodostavat äidinkielen, matematiikan ja reaaliaineiden edustajat, kokoontui 10 kertaa. **Kielivaliokunta**, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten sekä suomi ja ruotsi toisena kielenä -kokeen edustajat, kokoontui 24 kertaa. Lautakunta asetti lisäksi seuraavat valiokunnat ja työryhmät:

	kokouksia
työvaliokunta	7
äidinkielen kokeen kehittämistyöryhmä	6
matematiikan kokeen kehittämistyöryhmä	1
reaalikokeen seuranta- ja kehittämistyöryhmä	2
kielikokeiden kehittämistyöryhmä	2
lukivaliokunta	7
- käsiteltyjä tapauksia 1 782	
lääkärintodistusvaliokunta	2
- käsiteltyjä tapauksia 1 318	
vieraskielisten kokelaiden puoltolauseita käsittelevä valiokunta	2
- käsiteltyjä tapauksia 553	
kuullunymmärtämiskokeen häiriöitä käsittelevä valiokunta	2
optisten lomakkeiden tarkistusvaliokunta	2
jälkitutkimustyöryhmä	1
palkkiotyöryhmä	1
kouluyhteistyöryhmä	2
ylioppilastutkintolautakunnan ja Opetushallituksen yhteistyöryhmä	2
uutta palkkausjärjestelmää valmisteleva työryhmä	24

Jokaisella ylioppilastutkintoon sisältyvällä oppiaineella on oma jaoksensa. **Ainejaokset** pitivät yhteensä 434 kokousta.

1.7 Lautakunnan päätökset ja lausunnot vuonna 2004

Lautakunta teki hakemusten perusteella **päätöksiä** seuraavasti:

	kpl
- sairaita ja vammaisia kokelaita koskevia erityisjärjestelypäätöksiä	253
- kuulovammaisia kokelaita koskevia	60
- lukihäiriöisiä kokelaita koskevia erityisjärjestelypäätöksiä	280
- yksittäisiä kokelaita koskevia	572
- osallistumisoikeutta koskevia	23
- tutkimuspyyntöjä koskevia	12
- julkaisupyyntöjä koskevia	20
- tarkistusarvostelupäätöksiä	231
yhteensä	1 451

Lukioille lähetettiin 24 **kirjettä** ja 4 **määräystä ja ohjetta** (ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet sekä kielikokeita, äidinkielen koetta ja reaaliaineiden kokeita koskevat määräykset ja ohjeet).

Yksittäisille lukioille lähetettyjä erilaisia **huomautuksia**, jotka koskivat mm. puutteellisesti suoritettua alustavaa arvostelua, arvostelulomakkeiden täyttämistä sekä koesuoritusten lähettämistä, oli 123.

Pyydettyjä **todistusjäljennöksiä** kirjoitettiin 653, todistusten ruotsin- ja englanninkielisiä **käännöksiä** 152, **rekisteriotteita** 10 ja **todistuksia korkeakoulukelpoisuudesta** 27.

Tutkinnon jälkeen tehtyjä **koesuoritusten kopiopyyntöjä** oli 138 ja suoritusten **näyttöpyyntöjä** 16.

Lukiot tilasivat **koulukohtaisia arvosanajakaumia** kevään ja syksyn tutkinnoista yhteensä 673.

Lautakunta antoi opetusministeriölle yhteensä neljä **lausuntoa**:

Lausunto ja selvitys ylioppilaskokelaan tasa-arvovaltuutetulle osoittamasta ja eduskunnan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi siirretystä kantelusta, joka koskee reaalikokeen uskonnon ja elämäntutkimustiedon kysymyksiin vastaamista (26.2.2004)

Lausunto selvitysmies Sakari Aholan muistiosta, joka koskee yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämistä (5.5.2004)

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ylioppilastutkintoasetuksen muuttamisesta (14.6.2004)

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ylioppilastutkintoasetuksen muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimaantulosäännöksen muuttamisesta (22.9.2004)

Lautakunta antoi lisäksi seuraavat muut selvitykset:

Selvitys oikeuskanslerille lukion lehtorin äidinkielen kokeen arvosteluun liittyvästä kantelukirjoituksesta (16.1.2004)

Selvitys ja lisäselvitys kuluttajavalituslautakunnalle ylioppilaskokelaan tekemästä valituksesta (25.3.2004 ja 3.5.2004)

Selvitys oikeuskanslerille äidinkielen kokeen arvostelua koskevan kantelun tutkimista varten (27.8.2004)

1.8 Kehittämishankkeet

Ylioppilastutkinnon valinnaisempaa rakennetta kokeiltiin ensin 29:ssä ja sitten 57:ssä lukiossa vuosina 1995–2004. Hallitus päätti opetusministeriön aloitteesta 15. huhtikuuta 2004 esittää eduskunnalle ylioppilastutkinnon muuttamista rakennekokeilumallin mukaiseksi syksyn 2004 tutkinnosta alkaen. Eduskunnan sivistysvaliokunta kannatti uudistusta, mutta esitti sen tulemistä voimaan vasta kevään 2005 tutkinnosta alkaen. Eduskunta hyväksyi ylioppilastutkinnon rakenneuudistuksen sivistysvaliokunnan esityksen mukaisesti. Samalla lukiolakiin kirjattiin myös ylioppilastutkintolautakunnan nimittäminen. Ylioppilastutkintolautakunta päätti sivistysvaliokunnan toivomuksen mukaisesti pidentää syksyn 2004 tutkintoon osallistuvien kokelaiden ilmoittautumisaikaa viikolla, jotta kokelailta olisi mahdollisuus ottaa koevalinnoissaan huomioon tehtävät säännösmuutokset. Presidentti vahvisti lainmuutokset 13. elokuuta 2004.

Uuden lukiolain 18. §:n nojalla (766/2004) kokelaan tutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta, joista äidinkielen koe on kaikille pakollinen. Kolme muuta tutkintonsa pakollista koetta kokelas valitsee neljän kokeen joukosta, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Kokelas voi lisäksi sisällyttää tutkintonsa yhden tai useamman ylimääräisen kokeen. Uutta lukiolain 18. §:ää sovelletaan ylioppilastutkintoon, joka suoritetaan loppuun aikaisintaan keuhällä 2005. Vielä syksyllä 2004 suoritettussa tutkinnossa äidinkielen, toisen kotimaisen kielen ja vieraan

kielen koe olivat kaikille pakollisia ja neljänneksi pakolliseksi kokeeksi kokelas valitsi joko reaalikokeen tai matematiikan kokeen.

Lautakunta uusi syksyn aikana määräyksiään ja ohjeitaan lukiolain 18. §:n muuttumisen ja muiden tutkintoa koskevien uudistusten vuoksi. Uudistetut yleiset määräykset ja ohjeet, jotka koskevat ensimmäisen kerran kevään 2005 tutkinnon toimeenpanoa, lähetettiin lukioihin lokakuun lopulla.

Lautakunta valmisteli siirtymistä nykymuotoisesta reaalikokeesta erillisten reaaliaineiden kokeisiin kevään 2006 tutkinnosta alkaen laatimalla reaaliaineiden kokeita koskevat määräykset ja ohjeet, jotka lähetettiin lukioihin syyskuun alussa. Lautakunta laati kaikkien muiden reaaliaineiden paitsi terveystiedon mallikokeen arvosteluohjeineen. Kokeet lähetettiin lukioille cd-levyillä syyskuun lopussa.

Lautakunta lähetti syyskuussa lukioihin myös uudet äidinkielen koetta koskevat määräykset ja ohjeet, jotka koskevat ensimmäisen kerran kevään 2007 tutkinnon toimeenpanoa. Uusi äidinkielen koe koostuu tekstitaidon kokeesta ja esseekokeesta.

Lautakunnan vuonna 2003 asettama kielikokeiden kehittämistyöryhmä kokoontui kaksi kertaa. Työryhmä keskusteli siitä, miten lukion uudet opetussuunnitelman perusteet eri kielissä otetaan huomioon ylioppilastutkinnon kielikokeissa erityisesti eurooppalaisen vertailtavuuden kannalta. Työryhmä keskusteli myös nykymuotoisen ylioppilastutkinnon kielikokeisiin liittyvistä käytännön kehittämismahdollisuuksista. Vuonna 2004 ruotsin jaos toteutti eurooppalaisen viitekehyksen taitotasojattelun soveltamista koskevan tutkimuksen. Työryhmän mielestä sama tutkimus olisi toteutettava kaikissa kielissä. Työryhmän jäsenet ovat ylioppilastutkintolautakunnan jäseniä sekä asiantuntijoita opetusministeriöstä, Opetushallituksesta, Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksesta, Suomen kieltenopettajien liitosta ja ylioppilastutkintolautakunnasta.

Ylioppilastutkinnon tietojärjestelmän kehittäminen jatkui. Suunnitteluvaiheen tulokset hyväksyttiin keväällä, minkä jälkeen projektissa siirryttiin toteutusvaiheeseen. Aluksi konvertoitiin vanhojen tutkintokertojen tiedot uuteen tietokantaan ja tulokset testattiin. Tietoja on saatavilla vuodesta 1990 lähtien. Syksyllä päästiin alustavasti testaamaan tiedonsiirtoa lukioihin. Tutkinnon jälkiseurannan osalta aloitettiin määrittely- ja suunnitteluvaihe. Hanke eteni aikataulussaan, ja järjestelmän on määrä valmistua vuoden 2005 loppuun mennessä.

Lautakunta päätti ryhtyä tuottamaan vuosittain ilmestyvää tilastojulkaisua ylioppilastutkinnosta koulutuksen arvioinnin, koulutuksen tuottavuuden mittaamisen ja koulutuksen kehittämisen tueksi. Asiasta on neuvoteltu opetusministeriön kanssa. Julkaisun valmistelusta vastaa lautakunnan aktuaari. Se tulee sisältämään monipuolisia tilastotietoja muun muassa ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautuneista, heidän menestyksestään kirjoituksissa ja ylioppilastutkintolautakunnan jäsenistöstä. Ensimmäinen julkaisu käsittelee vuoden 2004 ylioppilastutkintoa ja sen on suunniteltu ilmestyvän vuoden 2005 kesällä.

Kanslian henkilöstön siirtymistä uuteen palkkausjärjestelmään valmisteltiin lautakunnan perustamassa työryhmässä, jossa olivat mukana työnantajan ja henkilöstön edustajat. Vuonna 2003 asetettu työryhmä kokoontui 24 kertaa. Sen tehtävänä oli valmistella ehdotus uudesta palkkausjärjestelmästä sopimusneuvottelijoita varten. Työryhmä arvioi kaikkien tehtävien vaativuuden tehtävänkuvauslomakkeiden perusteella ja teki ehdotuksen henkilökohtaisen palkanosan kriteereistä. Se valmisteli uutta palkkausjärjestelmää koskevan tarkentavan virka- ja työehtosopimuksen sekä laati järjestelmän yleisen kuvauksen. Työryhmä sai ehdotuksensa valmiiksi vuoden 2004 lopulla, minkä jälkeen siirryttiin neuvotteluvaiheeseen.

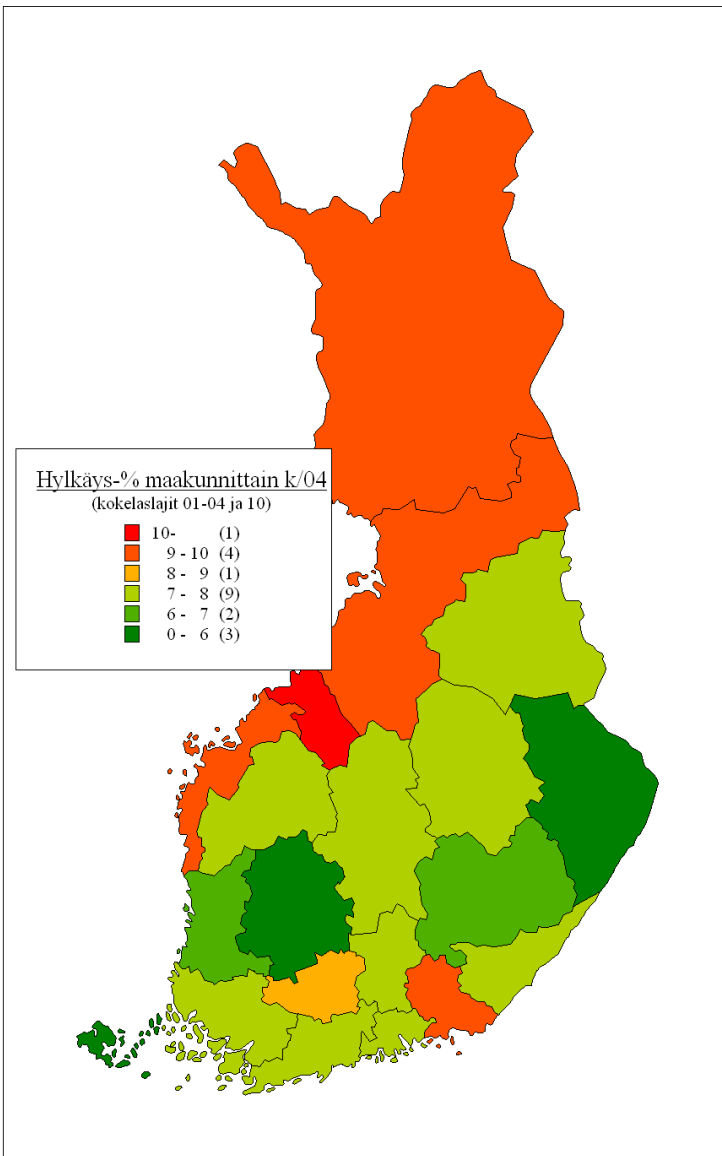
Ylioppilastutkintolautakunnan puheenjohtaja ja pääsihteeri ovat olleet asiantuntijoina lisäksi muun muassa seuraavissa ylioppilastutkintoon liittyvissä kehittämishankkeissa:

Puheenjohtaja Aatos Lahtinen on ollut jäsenenä opetusministeriön asettamassa ylioppilastutkinnon rakennekokeilun seurantatyöryhmässä. Hän on ollut myös eduskunnan sivistysvaliokunnan asiantuntijana ylioppilastutkintoon liittyvissä asioissa.

Pääsihteeri Anneli Roman on ollut jäsenenä opetusministeriön asettamissa ylioppilastutkinnon rakennekokeilun seurantatyöryhmässä, yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämistä valmistelleen selvitysmies Sakari Aholan ohjausryhmässä sekä yliopistojen yhteishakutyöryhmässä.

1.9 Yhteistyötahot

Ylioppilastutkintolautakunnalla oli vuoden aikana yhteistyötä tutkintoa koskevissa asioissa opetusministeriön, Opetushallituksen, Suomen Yliopistojen Rehtorien Neuvoston, Opetusalan Ammattijärjestön, Suomen Rehtorit ry:n, Matemaattisten Aineiden Opettajien Liiton, Suomen kieltenopettajien liiton ja Suomen Lukiolaisten Liiton kanssa. Äidinkielen kokeen kehittämistyöhön osallistuivat Äidinkielen opettajain liiton ja Svenska modersmåsläroforeningen i Finland edustajat. Lautakunta oli lisäksi kokeiden arvosteluun liittyvissä asioissa yhteydessä opettajayhdistysten edustajiin.

KUVIO 2: Kevään 2004 ylioppilastutkinnon maakunnittaiset hylkäysprosentit vaihtelivat Ahvenanmaan 1,3 prosentista Keski-Pohjanmaan 11,6 prosenttiin. Keskimäärin 7,5 prosenttia kokelaista tuli hylätyksi. Lukuun sisältyvät myös kokeensa keskeyttäneet. Mikäli heitä ei oteta huomioon, hylkäysprosentti oli 6,5. Kuviossa kunkin luokan jälkeen sulussa oleva luku kertoo luokkaan sijoittuvien maakuntien lukumäärän.

2. Vuoden 2004 ylioppilastutkinnot

2.1 Kevään tutkinto

Kevään tutkinnossa järjestettiin kielten kuullunymmärtämiskokeet 9.–11.2. ja tutkinnon kirjalliset kokeet 15.3.–5.4. Tutkintoon ilmoittautui yhteensä 43 130 kokelasta (k. 2003 43 875), joista tutkintoa hajautetusti suorittavia oli 29 118 (k. 2003 29 290). Ilmoittautumisia tuli yhteensä 157 970 kokeeseen (k. 2003 162 541).

Ylioppilastutkinnon suoritti keväällä yhteensä 31 040 kokelasta (k. 2003 31 463). 2 195 kokelasta hylättiin (k. 2003 2 093), ja 341 kokelasta keskeytti tutkinnon (k. 2003 331). Todistuksia hyväksytyyn kokeen tai kokeiden suorittamisesta annettiin 8 316 kokelaalle (k. 2003 7 951).

2.2 Syksyn tutkinto

Syksyn tutkinto järjestettiin 13.9.–11.10. Tutkintoon ilmoittautui yhteensä 35 294 kokelasta (s. 2003 36 153), joista tutkintoa hajautetusti suorittavia oli 26 482 (s. 2003 26 718). Ilmoittautumisia tuli yhteensä 62 997 kokeeseen (s. 2003 64 371).

Ylioppilastutkinnon suoritti syksyllä yhteensä 3 580 kokelasta (s. 2003 3 704). 1 294 kokelasta hylättiin (s. 2003 1 237), ja 271 kokelasta keskeytti tutkinnon (s. 2003 257). Todistuksia hyväksytyyn kokeen tai kokeiden suorittamisesta annettiin 8 032 kokelaalle (s. 2003 7 519).

2.3 Kevään ja syksyn tutkinnot yhteensä

	v. 2004	(v. 2003)
kokelaita kaikkiaan	78 424	(80 028)
hajauttajia	55 600	(56 008)
tutkinnon suorittaneita	34 620	(35 167)
hylättyjä	3 489	(3 330)
keskeyttäneitä	612	(588)
kokeita	220 967	(226 912)

Ylioppilaaksi kirjoittavien osuus ikäluokasta on nykyään asettunut melko vakaalle tasolle, ja ikäluokan koko lieneekin paras ylioppilaskokelaiden määrän ennustaja. Tyypillisesti ylioppilaaksi kirjoitetaan samana vuonna, jolloin täytetään 19 vuotta, joten edellisen vuoden lopussa 18 vuotta täyttäneiden lukumäärää voitaneen pitää melko hyvänä ylioppilaiden määrän ennustajana. Vuoden 2004 lopussa 62 457 suomalaista oli täyttänyt samana vuonna 18 vuotta, vuoden 2003 luku oli 64 420 ja vuoden 2002 66 761. Vuonna 2004 34 620 kokelasta suoritti hyväksytysti ylioppilastutkinnon, vuotta aiemmin tutkinnon hyväksytysti suorittaneita oli 35 167. Suorittaneiden lukumäärä laski siis hieman yli viidellä sadalla, kun edellisellä vuonna 18 vuotta täyttäneiden määrän lasku oli 2 341. Vuonna 2005 edellisellä vuonna täysi-ikäiseksi tulleen ikäluokan odotetaan jälleen pienenevän, nyt hieman alle kahdella tuhannella. Onkin odotettavissa, että uusien ylioppilaiden määrän lasku jatkuu.

3. Rakennekokeilu

Rakennekokeilulukioissa vuoden 2004 tutkinnot pantiin toimeen ylioppilastutkinnon kokeilusta annetun valtioneuvoston asetuksen (811/2002) mukaisesti. Kokeilu koski viime vaiheessa 57:ää lukiota, joista kolme oli aikuislukioita. Rakennekokeilussa mukana olleiden lukioden kokelaiden oli suoritettava pakollinen koe äidinkieliessä ja kolmessa muussa kokeessa, jotka he saivat valita seuraavien neljän kokeen joukosta: toisen kotimaisen kielen koe, vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaalikoe. Muutoin kokeilussa mukana olleiden lukioden kokelaita koski, mitä ylioppilastutkintoasetuksessa (1000/94) on säädetty. Vuonna 1995 alkanut rakennekokeilu päättyi kertomusvuoden lopussa, kun eduskunta päätti uudistaa ylioppilastutkinnon rakennekokeilun mukaisesti kevään 2005 tutkinnosta alkaen.

4. Koulutustoiminta

Ylioppilastutkinnon kehittäminen edellyttää tehtävänlaatijoiden ja arvostelijoiden jatkuvaa kouluttamista.

Lautakunta järjesti vuonna 2004 kaksi kielikokeisiin liittyvää koulutustilaisuutta. Keväällä pidettiin yhteinen koulutustilaisuus kielikokeiden tehtävänlaajitukselle sekä kielikokeiden kehittämistyöryhmän jäsenille ja asiantuntijoille. Syksyllä kielikokeiden laatijat perehtyivät siihen, millainen vaikutus lukion uusilla opetussuunnitelman perusteilla on ylioppilastutkinnon kielten kokeiden laadintaan.

Ylioppilastutkintolautakunta on järjestänyt yhdessä Suomen Rehtorit ry:n kanssa tutkinnon toimeenpanoon liittyvää koulutusta jo vuodesta 1996 lähtien. Vuoden 2004 syksyllä järjestettiin viisi koulutustilaisuutta, joissa keskityttiin edessä oleviin merkittäviin uudistuksiin. Niitä ovat tutkinnon uusi rakenne kevästä 2005 lähtien, ainereaalikokeet kevästä 2006 lähtien ja äidinkielen uusi koe kevästä 2007 lähtien. Suomen Rehtorit ry:n edustajina koulutustilaisuuksissa toimivat rehtorit Jorma Lempinen ja Eira Kasper, jotka ovat myös ylioppilastutkintolautakunnan kouluyhteistyöryhmän jäseniä. Ylioppilastutkintolautakunnasta tilaisuuksiin osallistuivat puheenjohtaja Aatos Lahtinen, pääsihteeri Anneli Roman, reaali- ja kielten edustajat Heikki Saarinen ja Heikki Mikkeli sekä äidinkielen jaoksen edustajat Leena Kirstinä ja Pirjo Sinko. Tilaisuudet järjestettiin Jyväskylässä, Oulussa, Helsingissä, Tampereella ja Turussa.

Äidinkielen jaoksen ja äidinkielen kokeen kehittämisryhmä ovat suunnitelleet ja toteuttaneet yhdessä Opetushallituksen ja Äidinkielen opettajain liiton (ÄOL) kanssa äidinkielen ylioppilaskokeen uudistamiseen (2007) liittyvää opettajien täydennyskoulutusta nimeltä Tekstitaidot äidinkielen opetussuunnitelmassa ja uudistuvassa ylioppilaskokeessa (Textkompetens i den nya läroplanen och i det nya studentprovet i modersmål och litteratur). Tilaisuuksia on ollut viisi suomenkielistä paikkakuntina Helsinki, Oulu, Turku, Kouvola ja Joensuu ja yksi ruotsinkielinen Helsingissä. Kouluttajina ovat lautakunnasta olleet Pentti Leino, Pirjo Sinko, Ingegerd Nyström ja Monica von Bonsdorff. Opettajakouluttajat ovat olleet ÄOL:stä. Ylioppilastutkintolautakunnan äidinkielen kokeen kehittämisryhmä on koostanut yhdessä ÄOL:n kanssa koulutusmateriaalin Tekstitaidot puntarissa (Laatusana Oy 2004). Koulutuskierron jatkuu lukuvuonna 2005.

Lautakunnan puheenjohtaja ja pääsihteeri sekä jotkut jäsenistä ja tutkintosihteereistä kävivät lisäksi luennoimassa ylioppilastutkintoon liittyvistä asioista eri yhteistyötahojen järjestämissä tilaisuuksissa. Aiheita olivat muun muassa ylioppilastutkinnon uudistukset ja tutkinnon käytännön toimeenpano, kokeiden arviointi sekä lukion opetussuunnitelmat ja ylioppilastutkinto. Tutkintosihteerit Anneli Bäckman ja Mia Sarpolahti luennoivat muun muassa sairauden ja vamman sekä luku- ja kirjoitushäiriön huomioon ottamisesta ylioppilastutkinnossa eri koulutustilaisuuksissa.

5. Kansainvälinen toiminta

Pääsihteeri Anneli Roman osallistui pohjoismaisen arviointiverkoston kokoukseen Bergenissä Norjassa 22.-23. huhtikuuta 2004.

Joukko opetusalan virkamiehiä eri Euroopan maista vieraili lautakunnassa 14. lokakuuta 2004. Tutkintosihteeri Markku Rytönen esitteli suomalaista ylioppilastutkintoa ja erityisesti meneillään olevia tutkinnon uudistushankkeita.

6. Ylioppilastutkintolautakunnan tiedotus

Lautakunnan tiedottamisesta vastaavat puheenjohtaja ja pääsihteeri yhdessä.

Lautakunta jakaa ennen jokaista tutkintokertaa tiedotusvälineiden käyttöön tiedotteen, joka sisältää valtakunnallisia tilastotietoja tutkintoon osallistuvista kokelaista. Tutkintotulosten valmistuttua tiedotusvälineille luovutetaan valtakunnallisia tilastotietoja tutkinnon suorittajien menestymisestä.

Tutkinto saa yleensä eniten julkisuutta osakseen ylioppilaskirjoitusten toimeenpanon sekä tulosten valmistumisen aikaan. Kertomusvuonna tehty päätös ylioppilastutkinnon rakenteen muuttamisesta entistä valinnaisemmaksi oli myös näkyvästi esillä tiedotusvälineissä.

Kevään reaalikoetta koskeva Ällä vai ei? -ohjelma esitettiin tälläkin kertaa televisiossa reaalikokeen päivänä. Ohjelmassa lautakunnan eri reaaliaineiden edustajat vastasivat kokelaiden esittämiin kysymyksiin.

Ylioppilastutkinnosta saa tietoa lautakunnan kotisivulta Internetistä osoitteesta www.ylioppilastutkinto.fi. Lautakunta julkaisee kotisivullaan myös uusien ylioppilaiden nimet.

Ylioppilastutkintoa koskeva esite on saatavana suomen, ruotsin, englannin, saksan ja ranskan kielellä.

7. Ylioppilastutkintolautakunnan talous

7.1 Nettobudjetoitavat tulot

Valtion vuoden 2004 talousarviossa lautakunnan nettobudjetoitaviksi tuloiksi oli merkitty 6 410 000 euroa ja menoiksi 6 402 000 euroa sekä nettotuloiksi 8 000 euroa.

7.2 Tulot

Opetusministeriö vahvistaa lautakunnan esityksestä ylioppilastutkintomaksut, jotka koulu perii tutkintoon ilmoittautuneilta ja tilittää lautakunnalle. Vuoden 2004 tutkintomaksut perustuivat opetusministeriön 16.5.2003 antamaan asetukseen ylioppilastutkintolautakunnan suoritteiden maksullisuudesta.

Ylioppilastutkintomaksut olivat vuonna 2004 seuraavat:

Perusmaksu	20,00 €
Koekohtainen maksu	21,00 €
Maksu erivapauskielikokeesta	25,00 €
Maksu tarkistusarvostelusta	50,00 €

Lautakunnalle kertyi tuloja seuraavasti:

	vuosi 2004	vuosi 2003
Tutkintomaksut	6 197 205 € (99,2 %)	5 888 742 € (99,2 %)
Maksut tarkistus- arvostelusta	10 202 € (0,2 %)	11 603 € (0,2 %)
Todistusjäljennösmaksut	13 221 € (0,2 %)	11 539 € (0,2 %)
Muut tulot	22 631 € (0,4 %)	25 715 € (0,4 %)
<hr/>	<hr/>	<hr/>
yhteensä	6 243 259 € (100,0 %)	5 937 599 € (100,0 %)

7.3 Menot

Menot jakaantuivat seuraavasti:

	vuosi 2004	vuosi 2003
Palkkiot	3 117 201 € (50,0 %)	2 989 736 € (53,7 %)
Palkat	826 787 € (13,3 %)	782 792 € (14,1 %)
Muut menot	2 291 255 € (36,7 %)	1 792 839 € (32,2 %)
<hr/>	<hr/>	<hr/>
yhteensä	6 235 243 € (100,0 %)	5 565 367 € (100,0 %)

Yhteystiedot

Ylioppilastutkintolautakunta

Postiosoite	PL 50 00581 HELSINKI
Käyntiosoite	Suvilahdenkatu 10 B 00580 HELSINKI
Puhelin	(09) 773 801
Faksi	(09) 762 274
Sähköposti	etunimi.sukunimi@ylioppilastutkinto.fi
Internet	www.ylioppilastutkinto.fi